

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet,
Samlivs- og likestillingsavdelingen
Postboks 8036, Dep.
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post: postmottak@bld.dep.no

Deres ref.:
12/4425-

Dok. nr.: 142378

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no
T +47 22035046

17.09.2012

Høringsuttalelse — forslag til endringer i barneloven — tilsyn under samvær

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 20.06.2012 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonder mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for familierett, arv og skifte. Lovutvalget består av Ingrid Lång (leder), Sverre Larhammer, Rikke Lassen, Janne Karin Rasmussen, Simon Ladderud Stende og Roar Vegsund

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Uttalelse

Ved høringsnotat av 20/6-12 har Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet anmodet om kommentarer til forslag om endringer i den tilsynsordning som kan utløses av domstolen i samværssaker etter barneloven. Ordningen er forankret i barnelovens § 43 tredje

ledd andre punktum, og nærmere regulert i egen forskrift. Ordningen ble etablert etter en lovendring i 2006, der lovgiver ved flere grep understreket viktigheten av at barns samvær med den av foreldrene barnet ikke bor sammen med ikke skal være til skade eller fare for barnet. Domstolen kan etter dette, i saker der tilsyn settes som betingelse for samvær, utløse 16 timers årlig tilsyn med samvær, i regi av familievernkontorene.

Ordningen har vært tatt godt i mot, og er mye brukt, og den er trolig til gagn for mange, både for barn som trenger slik assistanse for å kunne ha trygge samvær, for omsorgsforeldre som har adekvat engstelse for barnet under samvær, og dessuten for samværsforeldre som på denne måten kan ha en viss kontakt med barnet fremfor å helt nektes slik kontakt.

Ordningen har imidlertid også vært kritisert fra flere synsvinkler. Mange har ment at timekvoten som tilbys er altfor knapp, og at sakene burde hatt en strukturert oppfølging utover selve utførelsen av tilsynet. Flere har påpekt at ordningen synes overforbrukt og feilbrukt, ved at foreldre som egentlig burde vært nektet samvær får slikt samvær med tilsyn, og at barnet heller burde vært skjermet helt. I flere saker har de personer som er utpekt av familievernkontoret til å føre tilsyn slått alarm om samværsituasjoner som de som fagpersoner finner svært uheldige for barnet.

Departementet har initiert og gjennomført en omfattende evaluering av ordningen, og forslaget som nå er sendt på høring er en følge av dette.

De endringene som foreslås er for det første at den etablerte tilsynsordningen i regi av familievernkontoret videreføres under betegnelsen «støttet tilsyn», og at timekvoten doubles til 32 timer årlig. For det andre foreslås etablert en ordning på et strengere nivå med «beskyttet tilsyn» der *barneverntjenesten* skal gis i oppgave å oppnevne en tilsynsperson, med en timekvote på 16 timer årlig. Formålet er å kunne identifisere og skille fra hverandre ulike former for problematikk og alvorlighetsgrad, og dermed også ulike behov hva gjelder graden av tilstedeværelse og kontroll i tilsynet. Ønsket er å kunne differensiere langt bedre mellom de ulike situasjonene som kan fordre tilsyn, på den ene siden for eksempel den voldsdømte, rusmisbrukende og psykiske ustabile forelderen som foranlediger behov for tett og kontinuerlig tilsyn, og på den annen side den tilsynelatende adekvat fungerende forelderen som i en midlertidig periode skal ha tilstedeværende tilsyn for observasjon og kontroll i en opptrappingsordning med en barn det tidligere ikke har vært etablert kontakt med.

For ethvert tilfelle foreslås at domstolen i sin avgjørelse skal treffe et begrunnet valg av tilsynsform, samt at begrunnelsen eksplisitt skal knyttes til barnets behov. Det foreslås også bedre regler for gjennomføring, oppfølging og dokumentasjon av tilsyn under samvær, herunder at retten som hovedregel skal pålegge tilsynspersonen å gi et skriftlig referat fra hvert samvær.

Advokatforeningen ønsker de foreslåtte endringer velkomne, vi gir vår tilslutning til analysen av behovet, og også til de øvrige premissene for forslaget. Vi deler uroen over at presiseringen i § 43 av at retten må bestemme at det ikke skal være samvær dersom samvær

ikke er til barnets beste kan synes lite implementert i noen domstoler. Vi slutter oss også eksplisitt til advarselen mot at man i slike tilfeller fastsetter samvær under tilsyn framfor helt å nekte samvær. Det er beklagelig at det går fram av departementets evaluering at domstolen i en del saker i svært liten grad viser evne til interessert og innsiktsfull vurdering av hensynet til barnet, og til nyere kunnskap og forskning om hvor skadelig vedvarende utrygghet er for barn. Dette er kjent for mange av våre medlemmer fra deres praksis i domstolene.

Vi anser at departementet i mindre grad enn ønskelig har bidratt til å spre tilstrekkelig nyansert kunnskap om barn og samvær. Det har i stor grad vært gitt forenklet informasjon som etterlater inntrykk av at «mye samvær er bra for alle barn», der det i større grad burde vært tatt høyde for at det finnes mange unntak fra dette. Det foreliggende forslaget er et viktig skritt i riktig retning, og det er viktig at forslaget og begrunnelsen for det også når ut i offentligheten, slik at både foreldre og ulike profesjoner som møter barnefamilier kan erverve seg mer nyansert kunnskap og mer nyanserte holdninger.

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær